

Sprawozdanie

**Z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny
w Gminie Żary o statusie miejskim w 2019 roku**

Żary, styczeń 2020 r.

Zgodnie z art. 179 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1111) Burmistrz składa corocznie Radzie Miejskiej sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny i wskazuje potrzeby w zakresie realizacji tych zadań.

Głównym celem Programu jest stworzenie efektywnego systemu wspierania rodziny, który umożliwi poprawę sytuacji społecznej rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz ich wspieranie w prawidłowym funkcjonowaniu.

Program adresowany jest do rodzin zamieszkujących Gminę Żary o statusie miejskim, zwłaszcza do rodzin wykazujących problemy opiekuńczo-wychowawcze, zagrożonych odebraniem dzieci i umieszczeniem ich w pieczy zastępczej oraz rodzin, którym zostały odebrane bądź ograniczone prawa rodzicielskie.

Jednostką wyznaczoną do organizowania pracy z rodziną (zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej) w Gminie Żary o statusie miejskim jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Żarach.

Praca z rodziną w 2019 roku prowadzona była w formie:

- pracy socjalnej,
- konsultacji i poradnictwa specjalistycznego z zakresu uzależnień,
- konsultacji i wsparcia psychologicznego osób i rodzin z problemem bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, przemocy i niepełnosprawności,
- interwencji kryzysowych,
- przyznania usług opiekuńczych w związku z bezradnością opiekuńczo-wychowawczą i prowadzenia gospodarstwa domowego matek samotnie wychowujących dzieci,
- przyznania rodzinie asystenta rodziny w związku z występującym problemem bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych,
- prowadzenia placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienia miejsc dla dzieci z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym.

I. Poprawa jakości opieki sprawowanej przez biologicznych rodziców oraz wspieranie rodziny w jej prawidłowym funkcjonowaniu.

Do pomocy społecznej w 2019 roku zakwalifikowano ogółem **1522 osoby** prowadzących samodzielne gospodarstwo domowe oraz rodzin, w których skład wchodziło łącznie **2605 osób**. W okresie sprawozdawczym pomocą finansową i rzeczową objętych zostało **1049**

rodzin, 473 rodziny uzyskały wsparcie w postaci pracy socjalnej (bez świadczeń), **92 rodziny** objęto pomocą psychologiczną, a **231 osób** uzależnionych i współuzależnionych objęto pomocą specjalistów terapii uzależnień. Ponadto pracownicy socjalni i specjaliści MOPS w Żarach podejmowali 24 interwencje w rodzinach, które dotyczyły m.in odebrania dzieci i umieszczenia w rodzinie zastępczej lub w rodzinie spokrewnionej, nadużywania alkoholu przez członków rodziny, podejrzenia stosowania przemocy w rodzinie, pozostawiania dzieci bez opieki, konfliktów rodzinnych itp.

Wśród rodzin korzystających z różnych świadczeń pomocy społecznej w MOPS było:

- **180 rodzin** z problemem bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego (w tym **124 rodziny** niepełne i **33 rodziny** wielodzietne),
- **90 rodzin** wymagających pomocy w związku z potrzebą ochrony macierzyństwa (w tym **47 rodzin** wielodzietnych),
- **275 rodzin** z problemem alkoholizmu,
- **22 rodziny** z problemem narkomanii,
- **12 rodzin** z problemem przemocy w rodzinie.

W/w rodziny wymagają monitoringu i wsparcia określonego w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, z uwagi na zagrożenie kryzysem lub trudności w realizacji funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

1. Asystentura rodzin

W 2019 roku w MOPS zatrudnionych było 3 asystentów rodziny na umowę o pracę:

- a) 2 asystentów rodziny w pełnym wymiarze czasu pracy, w tym 1 zatrudniony w ramach konkursu MPiPS,
- b) 1 asystent rodziny na ½ etatu w ramach konkursu MPiPS.

Asystenci rodziny zajmują się pomocą, wsparciem i pracą z rodziną. Celem pracy asystenta jest osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, która umożliwi jej wychowywanie dzieci. Jego głównym zadaniem jest niedopuszczenie do oddzielenia dzieci od rodziny oraz podjęcie działań zmierzających do zażegnania kryzysu w rodzinie. Elastyczny, zadaniowy czas pracy asystenta służyć ma realnym potrzebom i rytmowi życia rodziny. Rolą asystenta rodziny nie jest powielanie pracy pracownika socjalnego.

W roku 2019 wsparciem asystenta rodziny objętych było ogółem **43 rodziny**. Zobowiązanych przez sąd do pracy z asystentem rodziny było **28 rodzin**. W wyniku

współpracy z asystentami udało się usamodzielnic **8 rodzin**, tzn. osiągnięto wszystkie zamierzone cele pracy z tymi rodzinami. Rodziny te pomimo zakończenia pracy asystenta rodziny, zostały objęte monitoringiem przez pracowników socjalnych. Z **4 rodzinami** zakończono pracę z uwagi na zaprzestanie współpracy oraz brak efektów tej współpracy, a z **1 rodziną** ze względu na zmianę metody pracy (asystentura rodziny została zdjęta na rzecz pogłębionej pracy socjalnej). U pozostałych rodzin, po podsumowaniu efektów realizacji uzgodnionych z nimi planów pracy, stwierdzono nieznaczną poprawę w zakresie sposobu realizacji przez rodziców funkcji opiekuńczej, emocjonalnej i wychowawczej. Nadal jednak rodziny te wymagają wsparcia i współpracy z asystentem rodziny.

2. Szkolenia z zakresu pracy z rodziną

W celu zapewnienia prawidłowej realizacji zadań związanych z poprawą jakości opieki sprawowanej przez biologicznych rodziców przez pracowników MOPS w Żarach niezbędne jest systematyczne podnoszenie kwalifikacji zawodowych do pracy z rodziną. Służy temu m.in. udział w różnego rodzaju szkoleniach. W roku 2019 pracownicy MOPS w Żarach wzięli udział w szkoleniach i konferencjach:

1. „Znaczenie więzi w rozwoju dziecka” – 2 pracowników socjalnych i 2 asystentów rodzin;
2. „Fonoholizm, przemoc w sieci, hejt – współczesne zagrożenia i ich profilaktyka” – 3 pracowników socjalnych i 1 asystent rodziny;
3. „Prawne aspekty przeciwdziałania przemocy” – 1 pracownik socjalny;
4. „Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie – najnowsze rozwiązania prawne” – 1 pracownik socjalny;
5. II Konferencja „Barwy Dzieciństwa” – 6 pracowników socjalnych i 2 asystentów rodzin
6. „Etapy pracy z osobami doświadczającymi przemocy w rodzinie i stosującymi przemoc w rodzinie” – 2 pracowników socjalnych;
7. „Profilaktyka przemocy, zasady prowadzenia oddziaływań uprzedzających występowanie zjawiska przemocy” – psycholog;
8. Konferencja „Tli się, czy wybucha – psychoza wieku rozwojowego” – 2 pracowników socjalnych i psycholog;
9. „Akademia zarządzania” w ramach projektu „Dla rodziny doskonalenie zawodowe kadr systemu wspierania rodziny i pieczy zastępczej” - 2 asystentów rodzin.

3. Programy edukacyjne, integracyjne, profilaktyczne i terapeutyczne dla dzieci, młodzieży i rodziców

W celu zwiększenia kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców oraz poprawy ich zdolności wychowawczych, jak i w celu przyjmowania pozytywnych postaw społecznych i obywatelskich przez dzieci i młodzież realizowane były następujące programy:

1. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żarach w 2019 r. organizowało działania, którymi objęto 350 osób (rodziny zastępcze i wychowankowie tych rodzin, osoby z niepełnosprawnością oraz mieszkańcy powiatu żarskiego):

- działania edukacyjne zmierzające do rozpowszechniania w środowisku lokalnym wiedzy dotyczącej problematyki związanej z przemocą. W tym celu zapewniony był dostęp do specjalistycznego poradnictwa dla mieszkańców powiatu żarskiego, realizowane były programy terapeutyczno-psychologiczne oraz programy korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc,
- działania mające na celu integrację społeczną. W tym prowadzone były grupy wsparcia dla osób przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze, wyjazdy integracyjno-edukacyjne oraz wyjazdy studyjne w podmiotach ekonomii społecznej. Zorganizowane został również spotkanie integracyjno-edukacyjne przy ognisku oraz zabawa Andrzejkowo-Mikołajkowa z elementami edukacji dla podopiecznych w/w rodzin.

b) Zespół Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych Powiatu Żarskiego w 2019 r. realizował programy integracyjne, terapeutyczne i edukacyjne skierowane do uczniów, rodziców oraz nauczycieli, którymi łącznie objęto 1901 osób (1122 uczniów, 505 rodziców oraz 274 nauczycieli).

c) Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w 2019 r. przeznaczyła środki finansowe na realizowanie programów profilaktycznych przez placówki oświatowe z terenu Miasta Żary, skierowanych do rodziców i dzieci:

- 6 przedszkoli miejskich realizowało programy profilaktyczne o tematyce zdrowego stylu życia w rodzinie, w których łącznie udział wzięło 553 dzieci, 650 rodziców oraz 52 nauczycieli,
- 6 szkół podstawowych realizowało programy profilaktyczne o tematyce prozdrowotnej (życie bez nałogów i przemocy) oraz z zakresu kompetencji emocjonalno-społecznych, w których łącznie udział wzięło 3054 uczniów, 454 rodziców oraz 184 nauczycieli,

- 3 szkoły średnie oraz Ochotniczy Hufiec Pracy realizował programy profilaktyczne na temat problemu uzależnień oraz zdrowego stylu życia, w których łącznie udział wzięło 1375 uczniów, 928 rodziców oraz 91 nauczycieli,
- Zespół Szkół Specjalnych oraz Ośrodek dla Dzieci z Wadami Słuchu i Mowy realizowały programy profilaktyczne propagujące ruch na świeżym powietrzu, dbałość o zdrowy styl życia wolny od nałogów, w których łącznie udział wzięło 61 uczniów oraz 13 nauczycieli.

Ponadto w ramach środków finansowych z MKRPA realizowane były programy:

- MOSRiW Żary realizował 5 programów profilaktycznych związanych z prowadzeniem sportowego i zdrowego trybu życia (zajęcia na orliku, basenie, organizacja ferii itp.), w których udział wzięło 22137 osób dorosłych, dzieci i młodzieży, w tym 1177 osób niepełnosprawnych,
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Żarach realizował program pod nazwą „Sport jako alternatywa uzależnień”, organizując zajęcia sportowo-rekreacyjne na boisku, w których udział w 2019 r. wzięło 110 dzieci i młodzieży oraz 1 nauczyciel,
- Komenda Powiatowa Policji w Żarach realizowała 2 programy profilaktyczne dotyczące bezpieczeństwa dzieci i młodzieży, w których łącznie udział wzięło 5921 uczniów oraz 241 nauczycieli,
- Straż Miejska w Żarach realizowała 2 programy profilaktyczne dla kobiet pełnoletnich i w wieku gimnazjalnym na temat bezpieczeństwa, które objęły łącznie 22 kobiety pełnoletnie i 20 kobiet w wieku gimnazjalnym.

4. Organizacja zajęć pozalekcyjnych

W celu podniesienia możliwości rozwojowych dzieci i młodzieży placówki oświatowe organizowały zajęcia pozalekcyjne w następujących formach:

- zajęcia wyrównywania wiedzy/wspomagające,
- zajęcia korekcyjno-kompensacyjne,
- zajęcia ogólnorozwojowe z elementami kompensacji,
- zajęcia sportowe – SKS-y, siatkówka i koszykówka, piłka nożna, akrobatyka, taneczne, zapasy, lekkoatletyka,
- zajęcia rozwijające zdolności – przedmiotowe,
- zajęcia logopedyczne,

- koła zainteresowań: wokalne, robótki ręczne, matematyczne - Pitagoras, informatyczne- algorytmika i programowanie, misyjne „Biała armia”, plastyczne, polonistyczne, regionalno- historyczne, biologiczno-chemiczne, geograficzne, Akademia Umiejętności Społecznych, kreatywnego myślenia, teatralne, dziennikarskie, Szkolne Koło Caritas – wolontariat,
- zajęcia z języka angielskiego - eTwinning i gamifikacja na języku angielskim, multisensoryczne nauczanie języka angielskiego,
- zajęcia z języka niemieckiego,
- zajęcia świetlicowe – pomoc w odrabianiu lekcji.

5. Rodziny wspierające

Rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych mogą zostać objęte pomocą rodzin wspierających, o ile tylko w najbliższym otoczeniu tych rodzin zostanie znaleziona rodzina o odpowiednich predyspozycjach do udzielania takiej pomocy. Rodziny wspierające powoływane są przez Dyrektora MOPS na podstawie upoważnienia udzielonego przez Burmistrza Żar. W przypadku pozytywnej opinii na temat kandydatów, po uprzednim przeprowadzeniu z nimi wywiadu środowiskowego, przygotowywane jest stosowne Porozumienie podpisywane przez Dyrektora MOPS, kandydatów na rodzinę wspierającą oraz rodzinę, która będzie korzystać ze wsparcia.

W 2019 r., z uwagi na brak chętnych rodzin wspierających, nie zostały zawarte Porozumienia w celu wspierania i podniesienia zdolności wypełniania funkcji rodzicielskich.

II. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży

Na każdym etapie edukacyjnym, w każdej szkole i klasie spotykamy się z pojedynczymi uczniami bądź grupami uczniów, którzy napotykają bariery środowiskowe, ekonomiczne, zdrowotne i inne, znacząco utrudniające im dostęp do pełnej oferty wysokiej jakości usług edukacyjnych i korzystanie z niej. Dotyczy to przede wszystkim dzieci i młodzieży osiągających niskie wyniki w nauce, niepełnosprawnych, czy dotkniętych patologiami społecznymi. Wyrównywanie szans edukacyjnych to głównie zajęcia pozalekcyjne czyli: wyrównawcze i korekcyjno-kompensacyjne, dodatkowe zajęcia przygotowujące do sprawdzianów i egzaminów zewnętrznych, zajęcia artystyczne i sportowe oraz wycieczki do kin, teatrów, Aquaparków itp. Szansą na minimalizację tych barier są również wszelkiego rodzaju świadczenia finansowe, pedagogizacja i wsparcie psychologiczne, jak również zwiększenie ofert bezpłatnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży.

1. Udzielenie stypendiów i zasiłków szkolnych

W roku 2019 Wydział Oświaty, Kultury i Sportu Urzędu Miejskiego w Żarach przyznał stypendia szkolne dla 170 uczniów oraz zasiłki szkolne dla 3 uczniów znajdujących się przejściowo w trudnej sytuacji materialnej z powodu zdarzenia losowego.

2. Udzielenie świadczeń rodzinnych

W roku 2019 Wydział Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego w Żarach przyznał 3989 świadczeń „Dobry start” - jednorazowego wsparcia dla wszystkich uczniów rozpoczynających rok szkolny oraz 470 świadczeń 500+ od stycznia do czerwca 2019 r. i 5749 świadczeń 500+ od lipca do grudnia 2019 r.

3. Pedagogizacja i wsparcie psychologiczne

W celu poprawy więzi i relacji w grupach rówieśniczych w szkołach udzielana jest pomoc psychologiczna i pedagogiczna. Wsparciem w postaci konsultacji pedagogicznych i psychologicznych objętych zostało ok. 1006 dzieci.

4. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieciom niepełnosprawnym

W roku 2019 jedna szkoła podstawowa prowadziła klasę integracyjną. Pomimo, iż w szkołach podstawowych naukę podejmują uczniowie posiadający opinie Zespołu Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych Powiatu Żarskiego oraz uczniowie z orzeczeniami o potrzebie kształcenia specjalnego, szkoły podejmują pracę zgodnie z ideą nauczania włączającego, bez organizowania klas integracyjnych. Dzieci te objęte są różnymi formami pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Za wdrożenie nauczania włączającego przemawia fakt, że dzieci z różnymi dysfunkcjami każdego roku przybywa, a tego typu nauczanie nie powoduje segregacji uczniów.

W roku sprawozdawczym 1 przedszkole miejskie prowadziło 3 grupy integracyjne, do których uczęszczało 15 dzieci niepełnosprawnych (1 dziecko niepełnosprawne uczęszczało do grupy ogólnodostępnej) oraz 1 żłobek miejski prowadził 2 grupy integracyjne, na których łącznie opieką objętych było 7 dzieci niepełnosprawnych.

5. Placówki wsparcia dziennego

W 2019 roku na terenie Gminy Żary o statusie miejskim działały 4 placówki wsparcia dziennego:

- Placówka „Promyk” prowadzona przez Towarzystwo Przyjaciół Dzieci z siedzibą w Żarach przy ul. Podchorążych 4a,
- Świetlica Środowiskowa „Piątka” prowadzona przez MOPS Żary, ul. Okrzei 35,
- Świetlica „Bajka” prowadzona przez Parafialny Zespół Caritas Parafii pw. NSPJ w Żarach, ul. Pl. Kardynała S. Wyszyńskiego 4,

- Świetlica Środowiskowa „SI-gma Kids” prowadzona przez Fundację „SI-gma” w Żarach, ul. Pułaskiego 4.

Prowadzone placówki finansowane były ze środków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Żarach. Świetlice to teren przeznaczony na dyskusje, wymianę poglądów i opinii, naukę wzajemnego szacunku i tolerancji, przejmowania odpowiedzialności za inną osobę. Wychowankowie dzięki zajęciom w świetlicy podnoszą swój poziom intelektualny, mają możliwość rozwoju relacji społecznych oraz otrzymują pomoc i wsparcie w nauce i przy odrabianiu lekcji. Dzieci z pełną świadomością mogą liczyć na wyrozumiałość względem ich problemów, akceptację i pomoc dostosowaną do potrzeb. Szczególną uwagę na zajęciach świetlicowych zwraca się na kształtowanie umiejętności współżycia i współdziałania w grupie rówieśniczej.

Placówki wsparcia dziennego prowadzą również pedagogizację i elementy terapii rodziców.

III. Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących

Systematyczne diagnozowanie warunków życia i potrzeb rodzin możliwe było podczas przeprowadzania w terenie przez pracowników socjalnych wywiadów środowiskowych. Pracownicy łącznie przeprowadzili **3900 rodzinnych wywiadów środowiskowych**. Wywiad środowiskowy jest narzędziem pracy każdego pracownika socjalnego, na podstawie którego jest rozpatrywany sposób pomocy rodzinie w formie pieniężnej, niepieniężnej oraz pracy socjalnej. W trakcie przeprowadzania wywiadów pracownicy socjalni podpisali z podopiecznymi **126 kontraktów socjalnych**. Kontrakt jest pisemną umową pomiędzy osobą korzystającą ze świadczeń pomocy społecznej a pracownikiem socjalnym, która określa sposób współdziałania w rozwiązywaniu problemów osoby znajdującej się w trudnej sytuacji życiowej. Praca socjalną zostało objętych ogółem **473 rodzin**. W maju 2019 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej rozpoczął projekt pod nazwą „Nowy standard pracy w MOPS Żary”, realizowanym w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014-2020, Oś Priorytetowa II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.5 Skuteczna pomoc społeczna. Projekt zakłada wdrożenie usprawnień organizacyjnych polegających na oddzieleniu pracy administracyjnej od pracy socjalnej oraz usług socjalnych. W ramach projektu utworzony został m.in. zespół do spraw pracy socjalnej, którego zadaniem jest wzmocnienie i pogłębienie pracy socjalnej realizowanej przez Ośrodek. Pracownicy do spraw pracy socjalnej mają za zadanie diagnozowanie potrzeb i monitorowanie prowadzonej pracy

socjalnej, udzielanie wskazówek i pomocy w zakresie rozwiązywania spraw życiowych, współpracę z innymi specjalistami w celu przeciwdziałania i ograniczania trudności w prawidłowym funkcjonowaniu osób i rodzin. Pogłębioną pracą socjalną w 2019 r. objętych zostało **17 rodzin**.

Systemowy sposób rozwiązywania problemów rodziny jest możliwy dzięki współpracy z podmiotami i instytucjami działającymi na rzecz rodziny, w szczególności policją, sądami, placówkami oświatowymi i opiekuńczymi. W celu optymalizacji wsparcia osób i rodzin znajdujących się w sytuacji kryzysowej, wymagającej interwencji, powołanych zostało **15 zespołów wspierających**, składających się ze specjalistów różnych dziedzin (pracowników socjalnych, psychologów, specjalistów terapii uzależnień, pedagogów szkolnych, kuratorów itp.). W 2019 r. na podstawie art. 9a ust. 10 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, powołano **54 Grupy Robocze Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie**. Ogółem w 2019 r. wpłynęło **55 Niebieskich Kart**, dotyczących podejrzenia o stosowanie przemocy w danej rodzinie. Dlatego, też w każdym przypadku wszczęto działania, określono zadania w ramach prowadzonej procedury NK we współpracy z poszczególnymi instytucjami, organizacjami pozarządowymi, głównie z dzielnicowymi KPP w Żarach, przedstawicielami MKRPA w Żarach, pedagogami szkół podstawowych, gimnazjalnych, średnich, ZKSS w Żarach, Sądami, UM – Wydziału Spraw Społecznych, służbą zdrowia.

Prowadzenie działalności edukacyjno-kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej, mającej na celu organizację czasu wolnego dzieci i młodzieży, a tym samym rozwijanie zainteresowań dzieci i młodzieży poprzez różnego rodzaju koła zainteresowań, zajęcia prowadzone przez organizacje pozarządowe, prowadzenie placówek wsparcia dziennego, rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej może skutecznie zapobiec powstawaniu sytuacji kryzysowych wśród dzieci i młodzieży. Oprócz zajęć pozalekcyjnych proponowanych przez szkoły, Żarski Dom Kultury posiada bogatą ofertę darmowych sekcji, m.in. teatry tańca – taniec współczesny, pracownia plastyczna, sekcja grafiki, sekcja filmowo-teatralna „MIOT”, sekcja wokalna, klub gier planszowych i karcianych, klub szaradzystów ABAK. Ponadto Łużyckie Stowarzyszenie Artystyczno-Kulturalne „Żaranin” oferuje dzieciom i młodzieży zajęcia plastyczne, taneczne i gitarowe.

IV. Piecza zastępcza

W 2019 r. gmina poniosła wydatki dotyczące pobytu dzieci w rodzinach zastępczych oraz pobytu dzieci w Domach Dziecka (Żary, Lubsko) w wysokości ogółem **479.571,25 zł** (z tego w rodzinach zastępczych w wysokości **209.073,90 zł** i w Domach Dziecka w wysokości **270.497,35 zł**).

Na koniec grudnia 2018 r. w rodzinach zastępczych umieszczonych było **38 dzieci**. W ciągu 2019 r. rodziny zastępcze opuściło **7 dzieci**, a doszło **14 dzieci**. Na koniec grudnia 2019 r. w rodzinach zastępczych było **45 dzieci**.

W Powiatowych Domach Dziecka na koniec grudnia 2018 r. było **16 dzieci** (13 dzieci w Żarach i 3 dzieci w Lubsku). W ciągu 2019 r. Powiatowe Domy Dziecka opuściło **6 dzieci**, a umieszczonych zostało **7 dzieci**. Na koniec grudnia 2019 r. w Powiatowych Domach Dziecka było **17 dzieci**.

Wydatki za pobyt dzieci w rodzinach zastępczych stale rosną, zarówno z uwagi na fakt, iż świadczenia na utrzymanie dziecka w pieczy zastępczej w większości przypadków osiągnęły już 50%, jak również z uwagi na coraz więcej przypadków interwencyjnych, gdzie w trybie natychmiastowym należy umieścić nieletnie dzieci w pieczy zastępczej. W 2019 roku **4 dzieci** powróciła do rodziny biologicznej, **2 dzieci** opuściło pieczę ze względu na osiągnięcie pełnoletności, **3 dzieci** została przeniesiona z rodzinnej pieczy zastępczej do Powiatowego Domu Dziecka, a **4 dzieci** została przeniesiona z Powiatowego Domu Dziecka do pieczy rodzinnej. Konieczne jest współdziałanie wszystkich specjalistów z różnych dziedzin (pracownik socjalny, asystent rodziny, kurator sądowy), wspierających rodziny w zakresie rozwiązywania złożonych problemów w sprawach opiekuńczych i wychowawczych, w celu poprawy ich funkcjonowania.

W celu udzielenia specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci przebywających w pieczy zastępczej Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie opracowało i realizowało programy służące działaniom profilaktycznym. Centrum organizowało warsztaty dla dzieci z rodzin zastępczych, wychowanków pieczy zastępczej oraz placówek opiekuńczo-wychowawczych, obejmujące tematykę przemocy seksualnej, treningu kontroli złości, radzenia sobie z emocjami, samouszkodzeń, profilaktyki uzależnień itp. Ponadto organizowane były szkolenia dla rodzin zastępczych, obejmujące tematykę samookaleczeń, pedagogiki traumy, problemów psychologicznych dzieci w rodzinach zastępczych, profilaktyki uzależnień w procesie wychowawczym dzieci itp.

V. Rekomendacje.

Analiza działań podejmowanych w 2019 roku na terenie Gminy Żary o statusie miejskim w zakresie wspierania rodziny pozwala stwierdzić, że działania te są podejmowane w szerokim zakresie i umożliwiają rodzinom korzystanie z pomocy i wsparcia zarówno w ramach poradnictwa, pomocy socjalnej, jak i opieki nad dziećmi. Poradnictwo jest prowadzone zarówno w placówkach oświatowych, w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Żarach, w Zespole Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych Powiatu Żarskiego oraz w placówkach wsparcia dziennego. Aktywne działania w ramach pracy asystenta rodzin pozwalają również na indywidualne podejście do problemów rodzin. W zakresie wspierania rodzin przeżywających problemy rodzicielskie za kluczowe przyjęto:

- pracę z rodzinami przeżywającymi trudności w celu poprawy ich kompetencji wychowawczych, a co za tym idzie ograniczenie liczby dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej,
- zabezpieczenie środków finansowych na pokrycie części kosztów związanych z pobytem dzieci w pieczy zastępczej,
- wspieranie działalności placówek wsparcia dziennego, jak również promowanie działalności rodzin wspierających,
- prowadzenie poradnictwa dla rodzin w kryzysie i tworzenie systemu szybkiej interwencji,
- doskonalenie i rozwój współpracy pomiędzy przedstawicielami instytucji, mających kontakt z dzieckiem i jego rodziną, i tym samym zapewnienie spójnego i interdyscyplinarnego systemu wsparcia rodzin słabszych, społecznie borykających się z trudnościami w wypełnianiu funkcji rodzicielskich,
- kontynuowanie realizacji zadań, wynikających z programów z zakresu wspierania rodziny.

Wskazane jest podejmowanie działań przede wszystkim profilaktycznych i wspomagających. W celu osiągnięcia zamierzonych efektów konieczne jest dalsze interdyscyplinarne współdziałanie wielu służb i organizacji działających na rzecz rodziny i dzieci, bowiem wyłącznie praca zespołowa stanowić będzie pełne i kompleksowe wsparcie.

Sporządziła:
Anna Dawczyk
Kierownik Działu KU